

Verovatno ste mnogo puta pomislili kako su propisi smišljeni da bi vas sludeli i zakomplikovali vam život. Međutim, kada su već tu, nije na odmet znati ih. I poštovati, naravno. Osvrnućemo se zato na osnovne carinske propise koji se odnose na izlazak ili ulazak u Srbiju, pravila koja važe u okviru Evropsku unije, ali i u zemljama koje nisu članice EU, kako biste u budućnosti znali kako da postupite. Prvi savet bi bio - prijavite na izlasku iz zemlje sve vredno što nosite sa sobom, kako ne biste imali problema prilikom ulaska u zemlju koja je destinacija vašeg privremenog boravka ili prilikom povratka kući. Kontrola robe koja se unosi u zemlju je daleko strožija u odnosu na kontrolu onoga što se iz nje iznosi, jer je u interesu svake države da zna šta se unosi u zemlju i da li je to zaista namenjeno ličnoj upotrebi ili je planirano da se njenom prodajom zaradi dobit koja neće biti prijavljena državi. Zato je veoma bitno znati šta je, u kojoj količini, vrednosti i pod kojim uslovima dozvoljeno, a šta je zabranjeno uneti u zemlju.

Važeci carinski propisi u Srbiji

Roba koju putnici iznose iz zemlje ne podleže, naravno, plaćanju carine, a putnik može pored predmeta koji spadaju u lični prtljag (garderoba, sredstva za ličnu higijenu, razna tehnička roba, sportski rekviziti, lekovi i slično) izneti i dodatne predmete koji su mu potrebni za svrhu putovanja (digitalne kamere, različite video i audio plejere, lap-topove i tako dalje), s tim što ih mora prijaviti na carini, kako bi dobio odgovarajuću potvrdu o iznosu tih predmeta iz zemlje. Obrazac o prijavljenoj robi potpisuje i overava carinski službenik. Prilikom povratka iz inostranstva navedeni obrazac služi putniku kao dokaz da se radi o stvarima koje su privremeno iznete iz zemlje i na njih neće biti u obavezi da plati carinu. Prilikom ulaska u zemlju carinik ima pravo da pregleda prtljag putnika i utvrdi da li je zaista sva roba koja podleže carinjenju prijavljena. U slučaju da se utvrdi da nešto nije prijavljeno, protiv putnika se pokreće carinski prekršaj, a roba se privremeno oduzima. Dakle, ukoliko želite da izbegnete neprijatnosti i dodatne troškove prilikom moguće provere prijavite sve što je predmet carinjenja. Važno je znati da iz naše zemlje svi predmeti i dela koja imaju određenu umetničku ili kulturnu vrednost mogu da se iznesu jedino uz posedovanje dozvole Ministarstva za kulturu Republike Srbije. Roba koja podleže carinjenju može se cariniti po skraćenom postupku kada ukupna vrednost robe ne prelazi 3.000 eura. Ukoliko je vrednost robe veća, putnik će biti upućen u redovan postupak carinjenja. U sklopu carinskih povlastica omogućeno je da se bez prijavljivanja u zemlju unesu i litra žestokog alkoholnog pića, jedan parfem, jedna toaletna voda, boks cigareta ili 250 grama duvana. U Srbiju je moguće uneti neograničeni iznos novca, dok je dozvoljena svota za iznos novca do 5.000 eura u bilo kojoj valuti. Više od toga se ne sme izneti, osim ako putnik poseduje potvrdu od banke da je u njoj novac kupljen ili podignut. U ovu kategoriju spadaju i čekovi i hartije od vrednosti. Stranci i osobe koje se nalaze na privremenom radu u inostranstvu su dužni da prilikom ulaska u zemlju prijave sav novac koji imaju kod sebe. Ukoliko to ne učine, a na izlazu se utvrdi da imaju više od dozvoljene svote, novac će im biti oduzet. Kada se putnik nalazi u tranzitu kroz našu zemlju, on je dužan da prijavi privremeni unos robe ili novca. Ukoliko na izlasku iz naše zemlje bude obavljen pretres i utvrdi se da određena roba ili novac nisu prijavljeni, putniku će sve biti oduzeto, a protiv njega će biti pokrenut carinski prekršaj. Iz naše zemlje je zabranjeno iznositi i unositi robu koja je namenjena prodaji, različite opijate, oružje i municiju. Ukoliko dođe do problema sa carinskim vlastima u stranoj zemlji obavezno kontaktirajte konzularno predstavništvo Srbije kako biste mogli da dobijete dodatne informacije i pomoć. Osnovni carinski propisi koji važe u Evropskoj uniji Ukoliko ulazite u Evropsku uniju moći ćete da unesete robu bez carinjenja, ali samo u ograničenim količinama. Pored ličnog prtljaga, dozvoljeno je uneti 200 cigareta, 50 cigara ili 250 grama duvana, dva litra žestokog pića ili šampanjca, dva litra vina, 50ml parfema i 250ml toaletne vode, kao i dodatne predmete za ličnu upotrebu u vrednosti do 430 eura, ukoliko putnik putuje avionom ili brodom, ili 300 eura, ukoliko se kreće kopnenim putem. Sve preko tog iznosa se mora prijaviti i ocariniti. Zabranjeno je uneti proizvode životinjskog porekla, pre svega meso, mleko i njihove preradevine. Ali je dozvoljeno uneti proizvode kao što je mleko u prahu, potrebno za ishranu beba, ili bilo koju drugu hranu za bebe, kao i hranu koja se konzumira iz medicinskih razloga. Na listi zabranjene robe koja ne sme da se unese u EU nalaze se i droge i opijati, oružje, eksplozivni materijali i materijali ili roba pornografskog karaktera.

Ukoliko putnik prilikom ulaska ili izlaska iz EU nosi sa sobom novac, čekove ili hartije od vrednosti čiji iznos premašuje 10.000 eura dužan je da to prijavi carinskim službenicima. Iako Unija ima univerzalna pravila u vezi sa carinjenjem robe koja se unosi, države članice imaju pravo da određene granice dozvoljenog podignu ili smanje.

Takođe, svaka država može imati neka dodatna pravila unosa ili iznosa robe, što se pre svih odnosi na hranu i predmete od umetničkog ili kulturnog značaja. Svako nepoštovanje propisa vodi ka plaćanju visokih kazni. Kada su u pitanju zemlje koje se nalaze van Evropske unije, jasno je da svaka zemlja ima svoje propise o kojima se treba informisati prilikom putovanja. Međutim, pošto su u pitanju zemlje koje teže članstvu u EU svakako da će njihova pravila biti slična pravilima EU, ali se ipak i razlikuju, najčešće u količini iznetog i unetog novca u domaćoj valuti i devizama. Sve konkretne informacije se mogu naći na sajtovima Carinskih uprava tih zemalja. Ukoliko želite da vam putovanje bude što jednostavnije, poštujuć propise zemlje u kojoj se nalazite i, naravno, pre puta se informišite u turističkim agencijama, konzulatima, na Internet sajtovima ili direktno kontaktirajte ustanove zadužene za regulisanje carinskih poslova određene zemlje. Putovanje će biti ugodnije, lepše i bezbrižnije.

Smešna strana putovanja

Opšte je prihvaćeno da ljudi traže "rupe" u zakonu ne bi li zaobišli različita pravila, u ovom slučaju carinsku proceduru. Iako to nije u redu, pojedinci se ipak bave i time. Sa druge strane su ljudi koji jednostavno nisu upoznati sa ovim propisima i krše ih čak i ne znajući to. Tako, postoji niz smešnih situacija u kojima su naši putnici pokušavali da "prevare" carinike u stranim zemljama. Najčešće je u pitanju prenošenje hrane, to jest, domaćih specijaliteta, đakonija ili pića.

Prepričava se primer jednog starijeg čoveka, koji je želeo da za Australiju ponese pečeno prase, i to u ručnom prtljagu, dok je opet jedan naš zemljak rešio da ponese bure puno rakije za SAD. Takođe, jednu staricu na graničnom prelazu na aerodromu u Čikagu carinici su zaustavili kako bi joj proverili ručni prtljag. U njemu se nalazio zlatiborski kajmak, koji je snalažljiva Srpkinja zbunjenom cariniku predstavila kao kremu za lice. I ne samo što je imala spreman odgovor na pitanje o čemu je reč, već je "masni eliksir mladosti" brže-bolje razmazala po licu. Carinici su "naseli".

Jednog mladića, opet, na carinskom prelazu na aerodromu u Brizbejnu, carinik je zaustavio i pitao šta to nosi, misleći na čvarke. Mladić je mislio da će nadmudriti graničnog službenika rekavši mu da su u pitanju slatkiši. Međutim, carinik je bio poreklom Srbin, te je prozreo njegov pokušaj prevare. Primeri su brojni. Često i komični. Ali umesto da budete predmet nečijih priča i šala, savetujemo vam da budete dostojanstveni i da poštujuć pravila izbegnete takve situacije. Putovanje treba da vas rasonodi, a ne optereti i dodatno košta kojekakvih neprijatnosti i novčanih kazni.

Tax Free

Ne odričite se svojih prava

Svi putnici čije je mesto prebivališta van granica EU imaju pravo na povraćaj poreza koji im je naplaćen prilikom kupovine robe. Ukoliko želite da izvršite povraćaj poreza, potrebno je da dokumentujete da vaše prebivalište nije na teritoriji EU, da posedujete fiskalni račun i obrazac kojim se potvrđuje da roba podleže povraćaju poreza, a koji izdaje trgovac od kojeg je roba kupljena i da prilikom izlaska iz EU taj dokument overite na graničnom prelazu. Kupljena roba se mora izneti iz EU u roku od tri meseca.